

Wendy Holdenová

I KRÁSA MŮŽE ZABÍJET

Psychotriller
od autorky bestselleru
Narodili se, aby přežili



Mladá fronta

I krása může zabíjet

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading



MLADÁ FRONTA

Wendy Holdenová

I krása může zabíjet – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.



I krása může zabíjet

Wendy Holdenová

I KRÁSA MŮŽE ZABÍJET

Wendy Holdenová

MLADÁ FRONTA

Přeložila Lucie Johnová

Text © Wendy Holden, 2019
Translation © Lucie Johnová, 2019

ISBN 978-80-204-4603-9 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-204-5380-8 (ePUB)
ISBN 978-80-204-5382-2 (Mobi)
ISBN 978-80-204-5381-5 (PDF)

*Pro toho, jehož životodárné světlo mě provedlo labyrintem
až do místa, které nazývám domovem –
lepšího než smyšlený příběh
a krásnějšího než slova. Do jeho srdce.*

SKLO: Anorganická látka vytvořená smísením jednotlivých složek a jejich úpravou do amorfního stavu, takže nedojde ke krystalizaci. Následkem toho je sklo při normální teplotě vždy nestabilní: vnitřní molekulární napětí může mít za následek samovolné prasknutí hotového výrobku. Pokud jsou však jednotlivé složky přesně vyvážené a směs je správně zahřáta a zchlazena (zchlazení i další zahřátí je velmi pomalé), může být tento problém v praxi redukován na přijatelnou míru...

(Treccani, Italská encyklopedie)

SKLO: sodné sklo, benátské sklo, draselné sklo, český křišťál, křišťálové sklo, olovnaté sklo, anglické sklo, laboratorní sklo, optické sklo, fotochromické sklo, oxidové sklo, kovové sklo, luxferové sklo, pantografované sklo, opálové sklo, achátové sklo, ametystové sklo, Annino sklo, aventurinové sklo, pyrex sklo, rubínové sklo, supremax, skleněná vlákna, sklovina, kryston, izolační sklo, dvojsklo, tabulové sklo, termosklo, vodní sklo...

(Tezaurus jazyka českého)



Občas si říkám, kolik dechu na ty své skleněné výtvary asi vyplýtvala. Kaštanové vlasy s měděnými odlesky měla odhrnuté z obličeje zrudlého žárem sklářské pece, nohy maličko od sebe, tělo pod montérkami šlachovité, pak se trochu zaklonila a po každé jen jednou jedinkrát foukla do náustku sklářské píšťaly. Palcem přidržela její konec a čekala, až bublina vzduchu dospěje ke kouli roztaveného skla, která se kroutila a svíjela jako živá bytost.

S každým dalším fouknutím baňka rostla, jako když pozorujete matku, která přivádí na svět dítě – jedno nepatrné dýchnutí za druhým. Ještě dnes, když držím v ruce jeden z plodů jejího úsilí a prsty kloužu po jeho měňavém povrchu – tvrdém a odolném jako kámen –, si v duchu představuju, že její dech je tam uvnitř stále uvězněný, zamrzlý v čase. Jako moucha v jantaru.

Tisknu k jejímu výtvaru rty, něžně ho líbám a přeju si, abych byl stejnou něhu projevoval za života i jí; chlad, který na rtech cítím, mi však připomíná pouze smrt. To pomyšlení mě naplňuje hořkostí a musím bojovat s pokušením rozbít tu věc na dva kusy a hladově se přisát k té maličké vzduchové bublině, které se tak lehkomyšlně vzdala. Ale místo toho tu krásu jen opatrně vrátím tam, kam patří, do jedné z vitrín, které jsem nechal zhotovit na zakázku, abych v nich mohl vystavit poslední dochované pozůstatky jejího díla. Sedím tu před nimi v tajuplném ultrafialovém světle, v němž nejlépe vynikne jejich zvláštní záře, a znovu se vracím v čase do okamžiku, kdy každému z nich vdechla život. Do doby, kdy jsem byl šťastný.

Dnes už mi nic jiného nezbylo, mám jen tyhle dokonalé skleněné bubliny. Každá z nich představuje jeden jediný krystalizovaný dech jediné ženy, kterou jsem kdy miloval. Ženy, kterou jsem svou láskou zabil...

OHĚŇ: Stav nebo proces hoření, při němž se některé látky kombinují v chemické reakci s kyslíkem za vzniku jasného světla a tepla.



Poprvé jsem ji spatřil v roce 1983, patnáct let po Pražském jaru, během něhož se zdálo, že je možné všechno – dokud celému národu nedošlo, že není možné nic. Stála v otevřených dveřích a opírala se o veřeje, ve vlasech se jí odráželo žluté letní světlo. Nevšimla si, že stojím jen pár metrů od ní, a mně veškerý zdravý rozum uvízl v hrdle. Narodila se ve stejném roce, v němž proběhlo ono slavné politické vzednutí, a v téhle chvíli se živě bavila se svým otcem – jediným mužem, kterého milovala.

Panebože, jak já tomu starému muži záviděl! Prsty jemně přejížděla po pergamenové pokožce jeho tváře v láskyplném důvěrném gestu, a on si zřejmě ani neuvědomoval, že se ho dotýká. Co bych za to dal, kdybych mohl být na jeho místě – navzdory tomu výmluvnému číslu, které měl vytetované na předloktí. Už tehdy mi bylo jasné, že pokud chci zůstat v její blízkosti, nemám jinou možnost než se vlichotit do přízně jejímu otci. Ať se hnul kamkoli, vždycky byla s ním a já věděl, že pokud se tam budu vyskytovat taky, můžu přinejmenším nasát trochu té její esence.

Nebylo to snadné. Její otec mi od začátku nevěřil. Jeho oslabené srdce poznamenaly roky podezřívosti. Co může takový soudruh z města, jako jsem já, vědět o sklářském umění? Proč jsem se ze stověžaté matičky Prahy uchýlil zrovna k nim do lesů, když o jejich řemesle nic nevím a nerozumím mu, a ještě k tomu mám – jak to formuloval – místo šikovných rukou neohrabané medvědí pracky?

Něco jsem ovšem přece jen uměl – uměl jsem ochotně plnit rozkazy a chovat se podlézavě. Okamžitě mu bylo jasné, co

jsem zač (s tímhle typem lidí se v lágru setkával často) a neochotně připustil, že by ze mě mohl být spolehlivý a servilní podřízený.

Měl pravdu. Nic mi nebylo zatěžko. Bez ohledu na to, jak těžce a jak dlouho do noci mě nutil pracovat, jsem jeho příkazy plnil vzorně. Dával mi mizerný plat, k večeři jsem měl jen polévku s bramborami a pár nevábnych kousků masa, spát jsem musel v nevytopeném skladu. Vstával jsem s rozedněním, vylil jsem nočník a opláchl se v latoru s vodou tak studenou, že se na ní tvořil led.

S žaludkem zahřátým trochou kávy jsem každou dvanáctihodinovou směnu začínal tím, že jsem důkladně roztopil sklářskou pec: zásoby bukového, smrkového a březového dřeva jsem si přivážel z lesa. Připravil jsem dopolední várku, přiložil do roztáčecí pícky, z podlahy zametl střepy z předešlého dne a připravil sklářské písťaly. Z náradí a litinových forem jsem ostrým kovovým nástrojem oškrábal zbytky skla, navíc bylo třeba udržovat stálou teplotu v chladicí peci, kam se ukládaly hotové výrobky starého skláře a později – stále častěji – i jeho mladičké nástupkyně.

Jaké výhody mi tahle práce přinášela? Především jsem mohl dýchat stejný vzduch jako ona, sledovat, jak ji otec učí řemeslo, žasnout nad tím, jak dokonale se řídí jeho pokyny, naslouchat jejímu zvonivému smíchu. I když téměř nebrala na vědomí, že vůbec existuju, připadal jsem si jako ten nejšťastnější člověk na světě.

A pak přišel den, který mi úplně změnil život. V odpoledním oparu bylo ve sklárně příjemné teplo a vládl tam klid, okolní vzduch, prostoupený dýmem hořícího dřeva, jako by ztěžkl. Její otec odpočíval nahoře v patře, kam si občas chodil zdřímnout, jeho chrápání tlumilo jen hučení pece, dcera si dole procvičovala jeden nový postup. Teprve s ním začínala a zřejmě si neuvědomila, jak opatrně musí při odlamování skla postupovat, protože i tak poddajný a tvárný materiál může být nečekaně, v jediném okamžiku, velice křehký.

Stál jsem vedle ní s kbelíkem vody, abych formu vzápětí ochladil. Byl jsem zcela uchvácen jejíma očima – byly úžasné zelené a já na chvíli nedokázal myslet na nic jiného –, a tak jsem si až příliš pozdě všiml, že když ťukla o hranu svalovací desky, aby sklo oddělila od píšťaly, udělala to příliš prudce.

Ten náhlý otřes narušil sklovinu, která byla uvnitř ještě pořád zahřátá na tisíc stupňů, její křehký povrch vybuchl a žhavé kousíčky se rozlétly po místnosti. Poslední věc, kterou jsem kdy levým okem uviděl, byly její ruce, které jí vylétly k obličeji. V té chvíli se mi do rohovky zasekl střípek horkého skla a rozřízl ji na dva kusy, další se zabodl do bělostné pokožky na její pravé lícni kosti. Oba jsme vykřikli bolestí a klesli na kolena, oběma nám z tváře prýštila krev. Při pádu jsem zdravým okem viděl, jak ke mně v hrůze natahuje ruku, a slyšel jsem, jak volá mé jméno.

„Lukáši!“

A já v tom okamžiku, který byl jedním z nejšťastnějších v mém životě, zase natáhl ruce k ní.

B.

„Myslím, že moc piju,“ pronesl ženský hlas na vernisáži výstavy v jedné galerii ve východním Londýně. Ben, který byl zcela pohroužen do rozhovoru se svým společníkem, starším šedovlasým mužem, se překvapeně otočil. Vedle něho stála krásná neznámá dívka.

Dobré vychování ho přimělo, aby pokračoval v debatě o exponátu nazvaném „Hněv v kontextu“ – ošklivé sošce z fialového skla. „Tohle bych si domů nepořídil,“ prohlásil odvázně, „ale

v podstatě nás takovéhle kousky aspoň nutí k zamyšlení, nemyslíte?“

„Podle mě je to hnusné,“ vmísila se do hovoru krásná neznámá. Maličko se jí přitom pletl jazyk a koutky dokonalých úst zvýrazněných rtěnkou jí, když to říkala, trochu poklesly, ale Benovi její cizokrajný přízvuk připadal roztomilý.

Jeho společník si odkašlal, jako by se chystal něco říct, a tak Ben rychle dodal: „Víte, umělec nemůže požadovat nic jiného, než aby jeho dílo vyvolalo nějakou reakci.“ Starší muž se ale už obrátil k odchodu a Ben své sousedce pošeptal: „To dělala jeho žena!“

„Stejně je to hnus.“ Nedokázal určit, kolik jí může být let. Naklonila hlavu na stranu a dodala: „Nemyslíte?“

Ben si sošku znovu prohlédl. „Tedy podle mého vkusu to zrovna není...“ začal váhavě.

„Pravdu!“ přerušila ho a její pohled ho přikoval na místo.

„Tak dobře,“ připustil, „taky mi to přijde děsné, ale k tomu jsem se chtěl právě dostat. Arabella možná chtěla jen provokovat...“ Když se na něj tázavě podívala, dodal na vysvětlenou: „Autorka té věci. Táhleta, v těch fialových šatech.“

„Asi to bude její oblíbená barva.“

„A jakou barvu máte ráda vy?“ zeptal se.

„Bílou.“

„Proč?“

„Protože bílá je barva všech barev. V bílé je poctivost.“

„Očividně jste o tom hodně přemýšlela!“

Neznámá se znovu napila vína. „Dneska večer přemýšlet vůbec nechci.“

„Aha...“ Napadlo ho, jestli by ji neměl nenápadně přimět, aby si dala kávu.

„Vy tu musíte ještě zůstat?“ zeptala se. „Protože se s autorkou těch věcí znáte?“

„No, ehm, a–asi bych tu ještě chvilku z–zůstat měl.“ Podrážděně zavrtěl hlavou, aby se zbavil toho koktání.

„Nemůžete jít se mnou domů?“

Nemohl odtrhnout pohled od té záplavy mléčně bílé pleti, která jí od ramen postupovala k výstřihu. „To jste vždycky takhle přímočará?“

„Nikdy,“ opáčila. Naklonila se dopředu, natáhla ruku k jeho jmenovce a opatrně si ji přidržela rudě nalakovanými nehty. „Ben Palmer.“

Líbilo se mu, jak jeho příjmení vyslovila. Znělo to jako „Palmer“.

Na tváři měla drobnou jizvičku a v žíhané zeleni jejích očí bylo něco, co ho neodolatelně přitahovalo. Snad jakási touha, možná ve mně poznala sprízněnou duši, říkal si v duchu. A protože na akvamarínově modrých šatech, které dokonale obepínaly její postavu a dávaly vyniknout kaštanové barvě jejích vlasů, neměla jmenovku, zeptal se jí: „A vy jste...?“

„Jmenuju se Kateřina,“ podala mu ruku. „Ale vyslovit ‚ř‘ by pro vás nejspíš bylo dost těžké, tak mi můžete říkat Katerina. Katerina s ‚K‘.“

„Těší mě, Katerino s ‚K‘. Na vašem jméně aby si člověk zlámal jazyk, jestli vám nevadí, že to říkám.“

„Tam, odkud pocházím, je úplně běžné. Navíc se dá v mé rodné řeči změnit třeba na *Katušku* nebo *Kačenku*, asi jako vy byste řekli třeba *Kathy*. A taky píšeme takové zvláštní značky nad některými písmeny, ale ty tady nic neznamenaají, tak je nepoužívám.“

„No páni! Ve srovnání s tím mi ‚Ben Palmer‘ připadá dost nudné.“

„Mně ne.“ Upřeně se na něj podívala a on v rozpacích přešlápl.

„A c-co vás přivedlo sem?“

„Jedna kamarádka mi poslala vstupenku.“ Ukázala na vystavený artefakt a melancholicky si povzdychla. „Já dělám hezčí věci, než je tohle.“

„Opravdu?“

„Pocházím z českého sklářského rodu, patřím už ke třetí generaci.“

„Aha. A čím se tedy zabýváte tady v Londýně?“

„Studuju teď dějiny skla. Na univerzitě.“

„Vážně? Na které?“

„East Anglia. A co děláte vy?“

Ben polkl doušek vína. „Pracuju v nakladatelství. Jako redaktor.“

„Baví vás to?“

„Vlastně ano. I když podobně jako většina těch, kteří tráví celé dny opravováním textů jiných lidí, tajně toužím po tom napsat nějakou knihu sám.“

„A co vám brání?“

Tuhle otázku už Ben slyšel mnohokrát, nikdy však nebyla položena s takovým upřímným zájmem. Něco v jejím dychtivém pohledu ho zaskočilo. „Vlastně jsem se o to p-pokoušel, věřte mi. Dokonce mám jedno rozepsané veledílo někde v šuplíku. Jenže ono není tak s-snadné ze sebe vychrlit bestseller, když člověk pracuje na plný úvazek a plete se mu do toho i spousta dalších věcí.“

„A proč to musí být zrovna bestseller? Sám jste to před chvílí říkal – umění je důležité jen proto, že nás nutí k zamyšlení.“

„Přímý zásah.“ Ben se mimoděk usmál. „Víte, problém je v tom, že když člověk píše knihu, chce to talent a trpělivost, a já ani jedním z toho z-zrovna moc neoplývám.“ Líbilo se mu, jak pozorně sleduje jeho rty a jak se jí pokaždé, když se bezpečně probojuje na konec věty, zvednou koutky v povzbudivém úsměvu. S nově nabytou sebedůvěrou dodal: „V redakci mi na zdi visí můj oblíbený kreslený vtip. Dva lidi se baví na večírku a jeden z nich povídá druhému: *‘Píšu román.’* A ten druhý opáčí: *‘Já taky. Nemám ani čárku.’*“

Kateřina naklonila hlavu na stranu, jako by si ho chtěla pozorně prohlédnout. „Měl byste prostě psát a nestarat se, co si kdo myslí. Otevřít stávedla.“

„S-stavidla,“ opravil ji Ben. Najednou zvažněl. „Možná že právě toho se bojím,“ zamumlal.

„Franz Kafka říkal, že kniha má být jako sekera na to zamrzlé moře v nás,“ dodala Kateřina tiše.

Ben si Kafkova slova nechal plně proniknout do vědomí a vychutnával si představu, kterou vytvářela. Právě se to své společnosti chystal říct, když se od něj najednou odvrátila. Díval se na její profil a pocítil slabé bodnutí u srdce, zklamalo by ho, kdyby ji to jeho koktání odradilo. Vada řeči se mu vracela, jen když byl nervózní. Pociťoval téměř dětinskou potřebu se téhle ženě zalíbit. Kéž by ji tak mohl mít jen sám pro sebe někde, kde by mu řeč nebyla na překážku. Nebyla klasicky krásná, přesto se jí nedal upřít jistý zvláštní půvab. Ale bylo tu ještě něco jiného, něco ještě silnějšího než touha, nebyl si ale jistý, co to je.

Jako by mu četla myšlenky, znovu se k němu otočila a oči jí zářily. „Je tady hrozný hluk,“ zašeptala. „Chtěla bych odsud utéct s jedním pohledným mužem, který mi připomíná někoho, koho jsem kdysi znala.“

„A kam byste chtěla jít?“ opáčil. Snažil se působit světaznaleji, než se po tom rozhovoru s ní cítil.

„Na místo beze slov...“ Položila mu dlaň na hrud'. „Nechci být sama, Bene Palmere. Dnes večer ne. Půjďte ke mně a budete se mnou spát... ano?“

Ben se zasmál – trochu moc nahlas. Srdce mu pod její dlaní bušilo. „Vy vážně věříte v upřímnost!“

Přistoupila ještě blíž a přitiskla se k němu. „Je tolik lží. Já hledám pouze pravdu – *truth*. Polibte mě.“

„A potom?“ Dychtivě vdechoval její vůni.

„Vezmu vás na jedno místo. Není to daleko.“

„A-ano. Máte tam víno?“

Přikývla.

„Doufám, že bude lepší než tohle.“ Pozvedl sklenku.

„Půjďte se mnou?“ Sjela mu prstem po knoflíčkách košile až k přezce opasku.

Ben pocítil důvěrně známou vlnu horka. Rozhlédl se po galerii. Není důvod, aby tu ještě zůstával. Byl v tuhle chvíli volný,

poprvé po mnoha letech naprosto svobodný. Co mu brání? Když pohlédl do tváře té bezprostřední ženě před sebou, připadalo mu, že ať se teď rozhodne jakkoli, bude to pro něj mít jakýsi hlubší význam. Zaplašil všechny pochybnosti a sklonil hlavu, až se jeho ústa zlehka dotkla jejích rtů.

„Tak mě vedte.“

L.

Pokud jsem doufal, že by se po té nehodě mohl její vztah ke mně nějak změnit, nedokázal jsem si vůbec představit, jak moc. Jakmile jsem přestal na jedno oko vidět, začala se ke mně chovat s takovou něhou, že se téměř vyrovnala její oddanosti otci. Tomu se ta změna ani trochu nelíbila, ona však jeho neustálé brblání, že jsem ji měl při práci lépe hlídat, nebrala na vědomí. Když začal vyhrožovat, že mě vyhodí, a argumentoval tím, že „napůl slepý mu nejsem k ničemu“, právě ona – jeho Katuška – trvala na tom, že musím zůstat.

Ta nešťastná příhoda nás svedla dohromady, neviditelné zábrany, dané velkým věkovým rozdílem, jako by se rozplynuly. Od toho dne mi zcela samozřejmě setřela z tváře sazi, nebo se mi opřela o rameno, když jsme společně přikládali do pece. Připadalo mi, že každé ráno spěchá do sklárny, celá dychtivá osvojit si techniky, kterými se proslavil její otec – a snad i pracovat po mém boku, jak jsem se odvažoval doufat.

Jak hvězda jejího otce pomalu hasla, její začínala zářit čím dál jasněji. Než oslavila sedmnácté narozeniny, stala se z ní umělkyně obdařená velkým nadáním a vzácnou kreativitou. Sklářské řemeslo ovládala skutečně mistrně. I vysocí straničtí

funkcionáři, kteří si její umělecká díla pořizovali do svých honosných rezidencí, se o jejím talentu vyjadřovali s obdivem. Zdálo se, že už nemůže být šťastnější, a já měl pocit, že náš život je naprosto dokonalý. Je pravda, že to, co se dělo kolem nás, jsme příliš nevnímali. Že země neprosperuje, že spousta věcí není k sehnání, včetně uhlí, že často dochází k výpadkům elektřiny a dodávky potravin vážnou... Nic z toho nám nevadilo, ani ten nucený kolektivismus. Žili jsme skromně a já netoužil po ničem jiném než zůstat i nadále ztracený v našem pohádkovém lese, osvobozený od své minulosti, pracovat po jejím boku jako kamarád a důvěrný přítel. Mezi nás nemohlo vstoupit nic, co by nás rozdělilo. Alespoň jsem si to myslel, dokud nepřišel ten den.

Jako obvykle jsem časně ráno vstal, ale neměl jsem dobrý pocit. Něco se mi nezdálo, něco bylo jiné než jindy. Otevřel jsem těžké kovové dveře, které oddělovaly dílnu od zbytku budovy, a narazil na stěnu sálajícího horka a hustého kouře. Štiplavým, dusivým dýmem jsem tápal k jednomu z velkých klenutých oken a prudce ho rozrazil, aby ten páchnoucí černý kouř vyšel ven. Když se vzduch pročistil, všiml jsem si, že na zemi něco leží, vypadalo to jako kupa doutnajících hadrů. Z dříví na podpal, které bylo naskládané hned vedle, nezbylo o moc víc než hromádka popela.

Hlasitě jsem zaklel. Z dílny jsem večer odcházel jako poslední, ale takhle blízko ohně tam nic nebylo. Napadlo mě, že se starý pán v noci do dílny vrátil – což někdy dělával, zvláště když to poněkud přehnal s becherovkou. Určitě tam přitáhl nějaké hadry, které používáme při tvarování horkého skla, a nechal je ležet příliš blízko plameni.

Teprve když jsem do té hromady vztekla kopl, došlo mi, jak jsem se mýlil. Špička boty narazila na odpor, jaký nemůže klást obyčejná hromada hadrů. Sklonil jsem se, abych lépe viděl, a s hrůzou zíral na znetvořenou tvář starého skláře. Kůže na lebce jako by se mu rozpustila, jeho tvář byla k poznání.

K pravé ruce, jejíž prsty zůstaly křečovitě sevřené, měl přiškvařenou sklářskou píšťalu, levá ruka jako by se po něčem natahovala. Když jsem se podíval tím směrem, uviděl jsem převržený kbelík na vodu. Na tom, co z natažené paže zbylo, co zůstalo před ohněm uchráněno, jsem stěží rozeznal vytetované číslo z koncentračního tábora.

Shrůzou jsem ucouvl, zakopl jsem o převržený kbelík a upadl. Před očima jsem měl přesný scénář toho, co se v noci stalo. Starý sklář se opil a připotácel se do dílny, nejspíš chtěl svou dceru něčím ohromit. Pořád na něj totiž naléhala, aby se někdy vykašlal na ty svoje „nudné“ vázy, poháry a svícny. A protože jí její mladistvou schopnost vnímat sklo jinak zřejmě záviděl, chtěl přijít s něčím novým, co by její touhu po tvůrčím naplnění uspokojilo.

V kabátě z voskovaného plátna přiložil do pece. I když byl střízlivý, měl už poněkud vratký krok, v noci se, navíc podnapilý, naklonil k ohni příliš blízko. Možná se mu rukáv zachytil na jednom z nýtů, nebo prostě jenom zavrával a přepadl dopředu do plamenů. Klopýtavě couval, kabát v jednom ohni, vrhl se na zem, válel se po ní a snažil se plameny uhasit. Důkazy téhle jeho poslední zoufalé snahy jsem měl před očima.

Nakonec pochopil, že takhle oheň neuhasí, a natáhl se pro kbelík s vodou. Ale převrhl ho, takže se mohl jen dívat, jak se jeho obsah, který mu mohl zachránit život, vsakuje do podlahy. O chvílku později už jeho tělo strávily plameny, které ještě přiživila hořící hranice dřeva.

Chvíli jsem nevěděl, co mám dělat. Báł jsem se z dílny odejít, aby tam mezitím nepřišla jeho dcera a neviděla na vlastní oči, jak strašlivě skončil. Přikryl jsem tělo plachtou a spěchal do kanceláře. Vytočil jsem číslo záchranky v nejbližším městě a celý roztřesený se zhroutil na židli. Jeho psací stůl byl pokrytý hromadami objednávek, nedokončených výkazů o prodeji a nezaplacených faktur.

Čekal jsem, až mě spojí, a pomalu mi všechno docházelo. Teď, když už tu starý pán není, můžeme já i jeho dcera konečně dělat, co budeme chtít. Byl jsem přesvědčený, že změny, které chtěla zavést, dokážeme prosadit i v režimu, který jejímu otci po válce sklárnu sebral a převedl do rukou státu. Postupně budeme vyřazovat staré věci a nahrazovat je odvážnějšími výrobky, třeba se nám podaří najmout nové zaměstnance, kteří se postarají o běžnou výrobu, a já se budu moct věnovat provozu sklárny. Možná jsem byl napůl slepý, ale zcela určitě jsem byl napůl šilený láskou a viděl tu zárnou budoucnost před námi.

Sklárna uprostřed lesů bude opět slavná. A ona si možná získá dokonce ještě větší věhlas, než jaký byl spojen se jménem jejího otce. Samozřejmě jí dovolím, aby si rodinné jméno ponechala... až se vezmeme.

B.

Říkala tomu alchymie: jak do sebe oné dychtivé noci, která zahlnala všechen strach a vymazala z paměti veškeré vzpomínky, dokonale zapadli. „Když dělám sklo, smíchám jednotlivé suroviny, v ohni pak vznikne doruda rozžhavená tekutá hmota, kterou můžu vytvarovat, do čeho chci,“ řekla Benovi, když se přestával ovládat. Přitiskla se k němu a dlouze a pomalu ho políbila. „Je to *alchymie*, Bene Palmere, a já jsem ta nejlepší alchymistka na světě.“

Učarovala mu hned v tu chvíli, kdy k němu v galerii přistoupila. A než se od sebe o tři hodiny později oddělili, zamotaní do zmuchlaného ložního prádla, už jí zcela propadl. Měl pocit,

že už ho nic, co by snad mohl udělat nebo říct, ze zajetí jejího kouzla nevymaní, a překvapilo ho, když zjistil, že mu to poprvé v životě nevadí. Následující dny a týdny byl jako v transu, téměř se nedokázal soustředit na práci, jen čekal, až mu zase zavolá. Dychtivě toužil po nocích, kdy mu dovolila, aby si bral všeho do sytosti, tak jak to s žádnou jinou ženou nezažil. Když nebyl s ní, představoval si, co budou dělat, až se zase sejdou, a když pak otevřel dveře do bytu její kamarádky, vybaveného jen minimem nábytku, nikdy mu těch pár společně strávených hodin nestačilo.

Ta nenasytnost byla jako choroba. „Proč mi nechceš dát svoje číslo?“ zeptal se jí jednou v noci, když leželi celí vyčerpaní vedle sebe a mlčky pozorovali, jak se na stěně odráží narůžovělá záře svítání.

„Není to nutné,“ odpověděla tiše.

„Ale co kdybych se s tebou potřeboval spojit?“ naléhal, i když se snažil, aby to nevyznělo tak podrážděně.

„Já přece volám tobě.“

„Ale ne pokaždé.“ Nedokázal skrýt, jaké zklamání pro něj představují noci, které musí trávit sám, i skutečnost, že odmítá přijít k němu domů.

„Je to... komplikované,“ opáčila a odvrátila se od něj.

Opřel se o loket a omotal si kolem prstu pramínek jejích vlasů. „Máš někoho jiného? Rád bych to věděl.“

Kateřina beze slova vyskočila z postele. Stála před ním úplně nahá v celé své trýznivé kráse.

„Myslím to vážně,“ ujistil ji. „Jestli je tu někdo jiný, nevadí mi to. Vždyť nemáme žádné závazky. Já vlastně ani neznám tvoje příjmení a to je...“

Rozhodila rukama. „Otázky! Pořád samé otázky. Nech už toho.“

Popadl ji za zápěstí a přitáhl si ji k sobě. „Omlouvám se. Máš pravdu. Moc se ptám, už jsem na to v minulosti párkrát doplatil. Nezlob se, prosím tě. Dovol mi, abych ti dokázal, jak moc toho lituju.“

Přestala mu klást odpor a s lehkým úsměvem vklouzla zpátky do postele. Položila mu dlaně na tváře, přešla mu palci po linii rtů a pak mu na ně vtiskla polibek. Její tělo se propletlo s jeho, znovu ho přenesla na místo, kde jako by na ničem jiném nezáleželo.

Jeho kamarádka Liz se ale tak snadno odbýt nedala. „Jak to myslíš, že o ní skoro nic nevíš?“ zeptala se Bena, když spolu obědvali v jejich oblíbené řecké restauraci v Soho. „Vždyť už se s ní vídáš víc jak měsíc a půl! Takhle šíleně tajemnej není nikdo.“

„Katerina ano,“ odpověděl. „Vím jenom, že je jí kolem třiceti, je z České republiky, studuje dějiny skla na nějaké univerzitě poblíž Norwiche. Vždycky volá ona mně a nikdy jsme se nesešli nikde jinde než v tom poloprázdném bytě její kamarádky, který kromě nás zřejmě nikdo jiný nepoužívá.“

„Víš určitě, že to není šlapka?“

Ben se zamračil. „Jo.“

„Hele, musíš připustit, že je to divný. To se jí na nic neptáš?“

Ben cítil, jak rudne. „Já nejsem tak zvědavý jako ty. Navíc toho zas tak moc nenamluvíme. Asi chápeš, jak to myslím.“

Liz nakrčila nos. „Zbytečně moc informací,“ prohlásila a na znamení nesouhlasu zvedla ruku. „Hlavní otázka podle mě zní, proč si myslíš, že nechce, abys o ní cokoli věděl.“

„Nejspíš bude jenom opatrná, možná má strach. Kdykoli se jí začnu vyptávat, naštve se.“

„Proč by měla mít strach?“

„Možná se bojí, protože je odjinud, žije v cizí zemi. Nebo je to komunistická špiónka a snaží se ze mě vytáhnout informace o tom, jak a co se v Británii čte!“

Liz se zašklebila. „Ptá se tě na něco ona?“

„Nikdy. Jako bychom se dohodli, že necháme minulost plavat – a mně to tak vyhovuje.“

„Ale stejně je to divný, nemyslíš?“

„Když s ní nejsem, tak mi to divné připadá, ale když jsme spolu, přijde mi to úplně normální.“

„Jestli chceš něco vědět, tak já z toho mám dojem, že je cvok a musí mít pořád všechno pod kontrolou. Takhle se s tebou může vídat, kdy sama chce, a když vám to přestane klapat, může prostě zmizet.“

Ben naklonil hlavu na stranu. „No, to není tak docela pravda. Víím, kde studuje, a taky víím, že se doopravdy jmenuje Katerina, viděl jsem to na jednom dopise...“ Hlas mu znejistěl.

Liz vykulila oči. „Na jakým dopise?“

Ben zrozpačitěl. „Měla ho v kabelce... vykukoval ven! Jenom jsem se na něj mrkl, když byla ve sprše.“

„Že se nestyďíš, Bene Palmere!“ vykřikla Liz v předstíraném rozhořčení. Pak ho ale s úsměvem pobídla: „No a co tam stálo?“

„Většinou se to týkalo studia, ale bylo tam její příjmení – Zelenkova – a adresa. Do nějaké vesničky na pobřeží v severním Norfolku.“

„Ty sis to zjišťoval, co? Takže když teď víš, jak se jmenuje celým jménem i kde bydlí, co s tím hodláš udělat?“

„Nic. Nechci ji vyplašit.“

„Jako bys mluvil o nějakým týraným psovi,“ podotkla Liz uštěpačně.

„Spíš mi připomíná nervózní hříbě, které by se mohlo snadno splašit a utéct. A p-právě díky tomu je to všechno tak z-zvláštně vzrušující.“ Už zase zadrhával.

Liz mu pohlédla do tváře a nostalgicky poznamenala: „V tom případě je daleko chytřejší, než jsme si mysleli.“

Bena ani nenapadlo, že by to, co o Kateřině z jejího dopisu zjistil, mohl někdy použít. Prostě si její jméno a adresu vryl do paměti – pro případ, že by ty informace někdy v budoucnu potřeboval. Jejich setkání začala přerůstat ve společné snídáně někde ve městě či improvizované pikniky v onom neosobním bytě, kterému vdechli nový život. Kateřina už nebyla tak os-tražitá a Ben vycítil, že má konečně blíž k tomu dozvědět se pravdu.

„Nikdy jsem nepila cappuccino, až tady,“ prohlásila Kateřina jednou ráno, když ušlehal v kastrolku horké mléko a nalil ho do velkých šálků, které do „jejich“ bytu koupil. „Doma jsme pili spíš silné černé kafe, tak husté, až v něm stála lžička. Jeden hrnek nám vydržel na celý den.“ Jindy, když jí připravil toast s máslem, poznamenala: „Táta se vždycky hrozně rád díval, jak jím. Říkal, že je zázrak, že se jeho dítě může mít takhle dobře... Často vzpomínal na válku. V něco takového se tehdy ani neodvažoval doufat.“

Jednou v noci, když leželi vyčerpaní v posteli, se Bena nečekaně zeptala, jestli má nějakou rodinu. Chvilí neodpovídal, než se znovu nadechl a řekl: „Vlastně ani ne. Až na strýčka a tetu a někde mám pár b-bratranců a sestřenic.“

„A rodiče?“

„Jsou mrtví,“ prohlásil s obdivuhodným sebeovládáním.

„Takže jsme oba sirotci,“ přikývla. Hlas měla stejně bezvýrazný jako on.

Tak takhle to tedy bude vypadat, pomyslel si Ben. Budou řešit skládačku, kterou představuje ten druhý, doplňováním jednotlivých dílků, hezky jednoho po druhém.

A tak to taky vypadalo – až do dne, který mu bude už navždycky rezonovat v paměti. Když si to ráno v té neskutečně malé koupelně čistil zuby, vyklouzl mu z ruky uzávěr od pasty a zapadl do koše pod umyvadlem. Jak se tak prohrabával použitými kapesníčky a hledal ho, narazily jeho prsty na něco jiného – na těhotenský test. V příslušném okénku bylo vidět dvě tenké čárky, jedna z nich byla nade vší pochybnost modrá. Ben test vytáhl a upřeně na čárku zíral, jako kdyby se dala pouhou silou vůle vymazat. Znovu zapátral v koši, našel krabičku od testu a přečetl si návod k použití. V krku se mu utvořil nepříjemný knedlík.

Pečlivě test i krabičku vrátil tam, odkud je vytáhl, a vyšel z koupelny. Nohy měl náhle jako z olova. Kateřina ležela na posteli – vypadala jako modelka nějakého malíře – a v tichém zadumání hleděla na ranní oblohu.

„Kéž bychom tady takhle mohli zůstat navždycky,“ řekl jí tiše, když ospale otočila hlavu a natáhla k němu ruku.

„Máme ještě hodinu.“

„Já vím,“ přitakal s nuceným úsměvem. „Poslední hodina před návratem do práce, do života, do reality.“

Dlouhými kroky došel k ní, prudce ji políbil na ústa a objal ji tak pevně, až tiše vyjekla.

L.

Bylo už tak dost smutné, že její matka zemřela při porodu. Přijít i o otce, navíc takovým způsobem, muselo představovat pro toho, kdo svého rodiče tak upřímně miloval, tragédii. Já, který jsem nikdy nepoznal, co to znamená mít rodinu, jsem mohl jen bezmocně přihlížet, jak ji pohlcuje nevýslovný žal.

Připadalo mi, jako by z ní vyprchala veškerá jemnost a něha. Znovu a znovu se mě vyptávala, jestli jsem si oné noci něčeho nevšiml. „Musel jsi přece něco slyšet?!“ Navzdory mému ujišťování se nedokázala smířit s tím, že jediný člověk, který mohl jejího otce zachránit, v době neštěstí klidně spal. Přitom starý pán umíral jen pár metrů od mých dveří v hrozných bolestech.

Jenom jednou jsem zahlédl její slzy. Seděla v kanceláři, procházela hromady papírů, ale zřejmě na tenhle úkol neměla dost sil. Vzadu v jedné zásuvce našla vybledlou sépiovou fotografii své matky, které strádání za války podlomilo zdraví, takže ve čtyřiceti letech, když už byl dávno mír, zemřela hned potom, co ji přivedla na svět.

Nikdy předtím tenhle obrázek neviděla. Jako by se dívala sama sobě do tváře, tak si byly podobné. Celá se roztrásla, její

sténání bylo slyšet až do dílny. Odložil jsem ochranné brýle a všechno, co jsem držel v ruce, a spěchal k ní.

„Všichni jsou mrtví,“ vzlykala. „Zůstala jsem úplně sama.“

„Ne,“ zavrtěl jsem hlavou a ovínil jí paži kolem ramen. „Jsem tady já.“

Obrátila ke mně hlavu. Ve tváři měla výraz, který jsem u ní nikdy předtím neviděl – a netoužil jsem po tom spatřit ho znovu.

„Ty?“ vydechla. „Ty?“

„Ano,“ odpověděl jsem a ustoupil dozadu. „Tvůj otec by si to tak přál.“

„Táta tě nesnášel!“ vykřikla, vyskočila ze židle a odstrčila mě. „Připomínal jsi mu lidi, kteří kolaborovali s nacisty! Hrozně by mu vadilo, že jsi tu teď se mnou sám. A zvlášť po tom, cos ani prstem nehnul, abys ho zachránil!“

Otevřel jsem ústa, chtěl jsem se ohradit, ale uvědomil jsem si, že z ní mluvím zármutek. A tak jsem jen sklonil hlavu a čekal, až její hněv pomine. Koutkem oka jsem pozoroval, jak přechází po otcově kanceláři a dotýká se jeho věcí, jako by v nich byla zapsána tajná zpráva o minulosti a ona ji dokázala konečky prstů přečíst.

„Ne,“ řekla nakonec a hlas měla najednou pevný a klidný. „Ode dneška jsem úplně sama.“ Oběma rukama popadla svůj nejuzácnější majetek – šedý šál, který na sobě měla v den smrti její matka – a přehodila si ho přes ramena. Tahle věc jako by jí přidala několik let. „Jestli chceš, můžeš tu zůstat, ale ve stejném postavení jako předtím. Mezi námi se nic nemění. Je ti to jasné?“

„Ano,“ přikývl jsem se sklopenýma očima. „Nic se nemění.“

V hloubi duše jsem však věděl, že se změnilo úplně všechno.

B.

O svém nálezu v koupelně Ben nikomu neřekl – ani Liz, ani kamarádům z práce. Nezmínil se o tom ani před Kateřinou. Toužil se vrátit do doby, kdy o ničem nevěděl, kdy jeho největší starostí bylo, jestli mu Kateřina zavolá. Měl strach, že by jeho odhalení mohlo všechno nenávratně změnit, choval se tedy normálně a snažil se nepátrat po příznacích toho, že v ní roste nový život. Je to dítě jeho?

Myšlenka, že by tomu tak mohlo být, byla ohromující, bylo na ní však i něco podivně opojného – vyvolávala jakousi idealizovanou představu otcovství, viděl sám sebe, jak se synem hraje fotbal, či jak se v něm probouzí majetnická láska k dceři. Ne, napomínal se, tohle je šílené, nicméně vědomí, že nezná pravdu, mu přesto nedávalo spát.

Nakonec to jednoho nedělního rána po příjemné snídani do postele, skládající se z míchaných vajíček, topinky a kávy, nevydržel a své tajemství prozradil. „Já to vím, Katerino. To o tom d–dítěti.“

Jakou škodu jeho slova způsobila, si uvědomil, sotva je vyslovil, ale už je nedokázal vzít zpátky. Kateřina překvapivě pevnou rukou odtáhla hrnek od rtů a upřela na něj pohled. Rysy v obličeji náhle překryl neznámý výraz. „O dítěti?“

„O tvém dítěti.“ Měl pocit, že v duchu počítá pauzy mezi slovy.

Opatrně postavila hrnek s kávou na noční stolek a teprve potom natáhla dlouhé nohy. Ben mimoděk odhadl pohledem vzdálenost ke dveřím, snad by ji dokázal zastavit, kdyby se rozhodla utéct.

„Našel jsem ten těhotenský test – v koši.“

„Kdy?“

„Je to asi čtrnáct dní.“ Viděl, že je pořád zmatená, a tak dodal:

„Dva týdny.“

„Aha.“

Vyskočila z postele a přetáhla si přes hlavu Benovo pomačkané tričko. Zůstala k němu obrácená zády a jen tiše řekla: „Neudělala jsem to schválně.“

„Ne. Měli jsme být opatrnější.“ Potom se zeptal, jak nejjemněji to uměl: „Promiň, ale potřebuju to vědět. Je to dítě m-moje?“

Rychle se otočila a stála před ním jako socha, paže ovinuté kolem těla. „*Musí* být tvoje,“ odpověděla tak tiše, že ji sotva slyšel.

„A hodláš si ho nechat?“

Vytřeštila oči a její tělo, ta dokonale vyvážená soustava šlach, masa kostí, na okamžik strnulo v čase a prostoru – až na téměř neznatelné příkývnutí.

„V tom případě chci být součástí jeho života – a tvého taky,“ sdělil jí Ben. „Nemám v úmyslu se z toho vyvléct.“

Chvilí na něj nechápavě zírala, jako by čekala, že jí jeho slova někdo přeloží. Rty měla pevně sevřené, její pohled se mu propaloval do duše a nikdy mu nepřipadala krásnější. „Nemusíš to dělat,“ řekla nakonec a mávla rukou. „Já to zvládnou.“

Ben cítil, jak se mu tvář stahuje, jako by se jeho naděje rozpadla. „Ale já chci. A napadlo mě... napadlo mě, že bys o to mohla stát i ty. No prostě se ti snažím říct, že bychom do toho mohli jít spolu.“

Kateřina si ovinula paže kolem těla ještě pevněji. Přitiskla si konec ukazováčku na jizvu na tváři a zavřela oči: „Ještě nikdy ke mně nebyl nikdo tak laskavý jako ty,“ prohlásila s tak nečekanou upřímností, až se Benovi stáhlo hrdlo dojetím. „Ale nefungovalo by nám to,“ dodala vážně a znovu oči otevřela. „Dřív nebo později bych ti ublížila.“

„Ne!“ Ben se téměř zasmál a prohrábl si rukama vlasy.

Výraz její tváře se nezměnil.

Snažil se teď mluvit klidněji, než jak se v tom maličkém cizím pokoji cítil: „Prosím tě, neodháněj mě. Ne teď.“

Tiše přistoupila k oknu a upřela pohled někam do dálky. „Čekáš od toho moc.“

„Můžeme to alespoň zkusit.“

Obrátila se k němu a v jejích očích bylo něco jako soucit.

Ben vyskočil a chytil ji za obě ruce. „Už jsem o tom přemýšlel. Vlastně jsem posledních čtrnáct dní nemyslel na nic jiného. Co kdybych dal v práci výpověď, svůj byt pronajal a nastěhoval se k tobě? Mohl bych se starat o tebe i o dítě, až přijde na svět. Jednou ses mě ptala, co mi brání, abych napsal ten svůj román. Říkalas tehdy něco o rozbíjení ledu na zamrzlém moři. Mohl bych si na to najít lepší místo než nějaký osamělý domek na pobřeží v severním Norfolku?“

Vytrhla mu ruce z dlaní. „Jak ses o tomhle dozvěděl?“

Znejistěl. „N-nechtěl jsem slídit, ale jednou jsi měla v kabelce dopis...“

Kateřina rozhodila rukama. „Další tajnosti!“ vykřikla a ucouvla. „Co dalšího jsi mi ještě neřekl?“

„Už nic!“ bránil se Ben. „Ale co ty? Mělas vůbec v plánu povědět mi o tom dítěti, nebo ses chystala, že už mi prostě nezavoláš? Kde je ta tvoje drahocenná *pravda* teď?“

Zhroutila se na postel, jako by ji jeho obvinění fyzicky zabolelo. Natáhla ruku před sebe, aby mu zabránila se k ní vrhnout. „Nebude to fungovat,“ zopakovala ještě jednou. „Nosím smůlu.“

Ben se k ní opatrně přiblížil a klesl na kolena. „Ale ne, nenosíš. A tohle mě možná správně nakopne. Pokud jde o vztahy, tak to se mnou zatím nebylo nijak slavné, ale tohle je něco jiného. S tebou být chci!“ Znovu ji vzal za ruce a dodal: „Vím, že to nebylo plánované, ale když už k tomu došlo, pojďme z toho udělat něco dobrého.“

Kateřina mlčky upírala pohled na podlahu a Ben ji postupně políbil konečky všech prstů. „Miluju tě,“ ujistil ji, když najednou prudce zvedla hlavu. A s úsměvem prohlásil: „Poprvé v životě

jsem doopravdy zamilovaný. Došlo mi to teprve v těch posledních dnech, kdy jsem dostal strach, že bych tě mohl ztratit. A m-myslím, že ty mě alespoň trochu miluješ taky, ne?“

Řasy se jí zachvěly. „Pomáháš mi zapomenout,“ zašeptala. „Díky tobě se cítím líp. Jako bys nosil štěstí. To na tobě miluju.“

„Pak nám tedy dej šanci. Nemusím se k tobě stěhovat. Můžu dojíždět, nebo si najít něco poblíž, ale ty a já budeme mít dítě, Katerino. Tím se všechno mění. Nemůžeš mě od sebe jen tak odstrčit. To ti nedovolím.“

Napjatě pozoroval její tvář, překvapeně sledoval, jak její odpor slábne. Pomalu přikývla a setřela si slzu. „Tak dobře. Můžeš se nastěhovat ke mně – na čas. Piš si tu svou knihu. A až se dítě narodí, uvidíme, co dál...“

Ben se rozesmál, sevřel ji do náruče a objímal ji, jako by ji už nikdy nechtěl pustit.

L.

Byl to můj nápad, že zkusíme experimentovat s výrobou žlutozeleného skla. Napadlo mě to, když jsem ve skladu našel pár starých kousků vyrobených touhle metodou, a když jsem jí je ukázal, byla nadšená. Ty věci vyrobil ve třicátých letech jeden z kolegů jejího otce, jistý František Lubjek, jehož práci velmi obdivovala.

„Lubjek byl jeden z nejlepších sklářů na světě,“ napsala v dopise adresovaném vysokým stranickým funkcionářům, v němž je žádala o povolení používat speciální přísady, které výroba tohoto typu skla vyžadovala. „Naučil tu techniku mého otce. Cítím jako naši povinnost nehledět pouze do budoucnosti,

ale čerpat také z obrovských úspěchů dosažených v minulosti.“

Jakmile mi ale došlo, jak náročné bude tohle sklo vyrábět, začalo se mé nadšení vytrácet. Proč se trápit s něčím, co se vyrábí z materiálu, který je tak drahý a tak náročný na zpracování? Ano, tohle sklo se vyznačuje jedinečnou krásou a je mezi sběrateli velmi ceněno – a mnozí už ho dlouhá léta neviděli –, ale s pigmentací se dá experimentovat i jinak, není k tomu zapotřebí vytahovat nějakou starou techniku, která se téměř přestala používat. A to z dobrých důvodů.

Ona však nad mými námitkami jen mávla rukou a připomněla mi, že si klidně můžu najít jinou práci. Už stačila přijmout několik nových zaměstnanců, kteří měli zajišťovat provoz ve sklárně i následnou expedici hotových výrobků. Na to, jak byla mladičká, působila najednou úžasně dospěle. Tvář i srdce jí ztwardly, a ačkoli jí ještě nebylo ani dvacet, uzavírala s dodavateli i zákazníky lukrativní nové smlouvy. Navštěvovali nás ředitelé jiných skláren. K jejímu otci prý vždycky chovali nejhlubší úctu, tvrdili. Mohli by její podnik spojit s tím svým, poskytlo by jí to volnost vést „vhodnější a pohodlnější“ způsob života. Všechny takové nabídky rázně odmítala.

Dokonce si dokázala poradit i s těmi nejneústupnějšími představiteli strany a obratně se vypořádala s citlivými politickými aspekty celé situace. Ano, samozřejmě, včas předá všechny návrhy svých dalších výrobků k posouzení. Ne, žádné z jejích děl není ani v nejmenším podvrtné či protisocialistické. Právě naopak, vypovídají o minulosti a slavných dobách našeho skvělého národa. Obrat se zvýší, ujišťovala je s úsměvem, jen co jí oficiálně schválí její ambiciózní plány.

Úloha, kterou v tom všem přiřkla mě, by kohokoli jiného naplnila hořkostí. Měl jsem nadále dělat vázy, poháry a mísy, které předtím vyráběl její otec. Nemohl jsem se ubránit úsměvu, když jsem si představil, jak by se starý pán obracel v hrobě,

kdyby věděl, že v jeho práci teď pokračuje ten „napůl slepý pítomec“.

„Tohle bude naše hlavní obživa,“ vysvětlila mi. Já měl vždyc-
ky vyrobit jenom základní tvar, ona sama pak přidá různé zá-
věrečné úpravy včetně leštění, vybrušování, rytí, tak jak ji to
otec naučil. Těšilo mě, že každý kousek skla zůstane v jejích
rukou ještě dlouho potom, co jsem ho měl v práci já. Někdy jsem
svůj výrobek lehce přejel rty, protože jsem věděl, že takhle si
můj polibek nakonec najde svůj cíl. Netrvalo však dlouho a to
nové „magické“ sklo mě o její blízkost připravilo. Dodávky po-
třebných surovin nám vozili v tlustostěnných nádobách a ona
měla plné ruce práce se zdokonalováním původní techniky;
bylo také třeba zvyšovat teploty v peci, aby se žluté krystalky
soli, které sklu dodávaly onen zvláštní odstín, roztavily. Trvalo
několik měsíců, než přišla na správný postup, ale jakmile ho
ovládala, nic ji nezastavilo. Zpočátku při práci nosila ochran-
nou masku, jak bylo předepsáno pro práci s tímhle materiá-
lem, nicméně vzrušení, které jí rozpalovalo tváře, jí dodalo
odvahu riskovat. Brzy začala na ochrannou masku pohlížet
jako na zbytečnou překážku. „Všechno, s čím pracujeme, je
potenciálně škodlivé,“ opáčila, když jsem své obavy vyjádřil
nahlas. Pak už jsem na ní ochrannou masku nikdy neviděl.

Pozdě v noci jsem ji jednou pozoroval z druhého konce dílny.
S pomocí speciálního nástroje opatřeného jemnými diamanto-
vými hroty, k nimž každý kousek opatrně přikládala, tvořila
na skle složité geometrické vzory a obrázky. Maličkou ruční
frézou pak na světélkujícím, měňavém povrchu dotvářela ty
nejjemnější detaily květín, ptačí pířka, listy rostlin či obláč-
ky. Taková intenzivní niterná práce vyžadovala soustředění
a trpělivost, jaké jsou vlastní jen málokomu. Poskytovalo jí
to možnost vyjádřit se, dát volný průchod své fantazii. Za-
milovala si svůj malý svět, ten svobodný prostor, kde zapo-
mínala na smutek a přitom měla všechno plně pod kontro-
lou. Tušil jsem, že v tom kouzelném žlutozeleném království

představitivosti a pohádek, kde bylo možné všechno, dospěje ve smyslnou ženu, na niž jsem čekal.

B.

Jako by nabírala na lžičku med, napadlo Bena, když pozoroval, jak Kateřina noří sklářskou píšťalu do světélkujícího tyglíku roztavené skloviny hluboko v srdci pece. Obratně otáčela píšťalu v prstech, zvedla kuličku tekutého skla do vzduchu a pak ji rytmicky převalovala sem a tam po zčernalé ocelové desce.

„Tomuhle se říká svalovací deska, vid?“ křikl, aby ho bylo slyšet přes hluk v malé sklárničce v Langsborough, kam Kateřina občas jezdila pracovat a která stála na pobřeží pár kilometrů od jejich domku z cihel a kamene. Přikývla a oči jí zářily odrazem rozžhavené skloviny. „A tohle?“ ukázal na melasovitou kuličku nabraného skla na konci píšťaly, kterou tak zručně manipulovala.

„Baňka.“ Její zvýšený hlas ještě zesílil cizí přízvuk, který tak miloval. „Napřed máme *kmen*, ten vypadá trochu jak kočičí hovínka. Je to písek a soda nebo potaš. Dál přidávám oxid vápenatý nebo oxid olovnatý, záleží na typu skla, a občas taky střepy, drcené sklo, téhle směsi se říká vsázka. Pak směs nahřívám v pánvi nebo v tyglíku, dokud se neroztaví, a když roztavenou sklovinu naberu, říká se tomu náběr. Nakonec do toho fouknu a vznikne *baňka*. Jasně?“

Přiblížila si opačný konec píšťaly k obličejí, i když z něj sálalo nějakých tisíc stupňů Celsia, a pečlivě si roztavenou sklovinu prohlížela, jestli na ní nenajde nějaké nedokonalosti. Ben by si přál, aby si na práci vzala ochranné rukavice nebo štít, ona se ale

nenechala přesvědčit. „Musím pořádně vidět.“ Její paže a ruce nesly svědectví o tom, jak tohle řemeslo dokáže být tvrdé, měla na nich spoustu stop po říznutích a popáleninách. Jizva na tváři, pár centimetrů pod pravým okem, vypadala jako hvězdička – jak Benovi vyprávěla, přišla k ní, když jí jeden z jejích prvních výtvorů vybuchl do obličeje.

Našpulila rty, přiložila je k tenkému konci píšťaly a rozkročila se, aby do doruda rozpáleného výtvoru vdechla pečlivě odměřenou další dávku vzduchu. S dlouhou píšťalou před sebou se zhoupla na paty a Benovi v tu chvíli připomínala královského trubače, který na nějaké slavnosti troubí fanfáru. Při tom pohledu se mu nečekaně vybavila vzpomínka, jak jel jako malý kluk do Londýna „za královnou“. „*V královském zámku se mění stráž, Alice jela tam, s ní její páže*“, zpívali si cestou autobusem s otevřenou střechou. Alice, tak se jmenovala jeho matka. Až na to, že Alice tam s nimi tehdy nebyla. Jel s ním jen táta a oba se zoufale snažili zapomenout na to, proč jedou pouze sami dva.

Ted's posvátnou úctou sledoval, jak se baňka na konci Kateřininy píšťaly otáčí a pozvolna se plní vzduchem, až je z ní dokonale stříbrozlatá bublina. Kateřina se vždycky krátce nadechla a pak foukala dál, dokud se nevytvořila nádherná třpytivá koule. S tou pak rychle přešla k „trumlu“, menší čtverhranné pícce, v níž byla stálá teplota kolem tisíce stupňů, a tím horkým kusem skla otáčela uvnitř šlehajících plamenů tak dlouho, až se znovu rozžhavilo doruda. Ale hned se zase vracela zpátky, pod nohama jí křupaly skleněné střepy pokrývající podlahu, aby znovu opakovala ten prastarý postup, při němž nevyužívala nic jiného než své cvičené oko a zkušenosti. Ben měl pocit, že sleduje složité kroky jakéhosi tichého tance, jehož tajné choreografii rozumí jen ona. S čelem svraštělým soustředěním dokonale ovládala ohnivý živel a po libosti tvarovala proměnlivý poddajný materiál, který zdánlivě bez námahy dokázala přimět, aby se natahoval, rozšiřoval nebo na konci zužoval. Pomalu, pozvolna ho v plamenech krotila.

Naposledy vytáhla píšťalu z ohně, vzala štos poskládaných novin namočených ve vodě a pevně ho ke skleněné kouli tiskla, přitom rychle otáčela zápěstím, jako by svůj výtvar smyslně laskala. Teprve když byla naprosto spokojená, sklonila píšťalu a vsunula kouli do těžké uhlíkové formy stejného tvaru, jaký měly sklenky, ze kterých doma pili víno. Naklonila se dopředu, takže Ben mohl sledovat, jak se jí ňadra pod tričkem zvedají, a lehce do píšťaly ještě naposledy foukla, aby skleněná koule formu dokonale vyplnila. Pak kouli zvlhčila studenou vodou, aby se roztavené sklo na vnitřek formy nepřilepilo, a v té chvíli mu zmizela v oblaku hustého vlhkého dýmu. Občas ji mezi chomáčky páry zahlédl, její svalnaté sklářské paže svírající železo se leskly a jemu srdce bušilo až v krku, jak po téhle exotické Popelce, která mu před pár měsíci učarovala, zatoužil.

Když se oblak páry po čase rozplynul a on na místo, kde před chvilkou stála, konečně pořádně viděl, prudce vydechl leknutím. Jeho alchymistka zmizela. Jen na svalovací desce stálo dokonalé, nádherné dílo, které právě stvořila z naprosto běžných surovin, zlověstné a výmluvné jako pohádkový skleněný střevíček.

L.

Když přišla s návrhem, že bychom se měli vzít, zastavilo se mi na chvíli srdce. Pak se zase rozběhlo, jeho úderu mi duněly v uších tak silně, až mě skoro ohlušily.

„Ne aby sis to nějak špatně vykládal,“ začal po chvíli můj mozek onoho osudného večera ve sklárně evokovat obsah jejích slov. „Potřebuju to čistě proto, aby mě ostatní přestali

otravovat. Bude to prostý civilní obřad, pak to oficiálně oznámíme. Budeme manželé jenom na oko.“

Potom mi sdělila, že se po svatbě všechno vrátí do starých kolejí, tedy až na to, že se, „aby to lidem nepřipadalo divné“, přestěhuje z místností nad dílnou, kde předtím úřadoval její otec, do volného pokoje v jejich rodinném domě v lese, asi kilometr od sklárny.

Obřad v neosobním sále s vysokým stropem trval necelých dvacet minut, oddával nás znuděný tajemník národního výboru. Když jsem se ke své ženě sklonil, abych ji podle staré tradice políbil, odtáhla se. Svatební noc jsme strávili každý ve svém pokoji, já s dlaní přitisknutou na stěnu, která nás dělila. Byl to zvláštní pocit, žít s ní pod jednou střechou, slyšet její kroky na schodech, zachytit občas závan její vůně. V neděli jsme vždycky nanosili do vany horkou vodu z kuchyně, aby se mohla vykoupat. Jakmile z koupelny odešla, svlékl jsem se a lehl si do uvolněné vany; ta představa, že stejné příjemné teplo hladilo před chvílí její pokožku, mě vzrušovala.

Každý den jsem vstával v šest, pak jsem odjel na kole do sklárny, abych se ujistil, že naši zaměstnanci přiložili do pece a připravili vsázku. Kateřina se k nám připojila kolem deváté, na sobě měla montérky, vlasy rozpuštěné po ramenou jako husté nitky karamelu; vzápětí si je ale stočila do uzlu a zakryla obyčejným bavlněným šátkem.

Po celodenní tvrdé dřině jsem sám doma snědl prostou večeři, pak jsem odešel do svého pokoje a čekal. Ona ještě pracovala, domů se vracela až hodně pozdě a šla pokaždé rovnou do postele, sotva si mezitím udělala kratičkou přestávku na kousek chleba se sýrem. Někdy ji vyčerpání přemohlo dřív, to se pak neochotně vracela domů se mnou. Miloval jsem tyhle večery, sedávali jsme spolu u stolu, jedli polévku, pili pivo a probírali plány na následující den.

Občas si oblékla své nejlepší šaty, usedla za volant ošklivé staré citroenky, kterou po roce 1948 jejímu otci nevyvlastnili,

a vydala se na služební cestu do Prahy jednat s představiteli Skloexportu nebo kontrolovat dodávky. Navštěvovala i jiné sklárny, také slavnou sklářskou školu v Železném Brodě, aby se podívala, s jakými nápady přicházejí studenti.

Nikdy se nevracela s prázdnýma rukama. Někdy koupila do rodinného domu, který tak pozvolna vymaňovala z temného středověku, pár nových kousků nábytku z dřevotřísky, jindy přivezla nějaký skleněný artefakt, o němž doufala, že se jí ho podaří napodobit. Když ji přepadla rozmařilá nálada, koupila si halenku nebo značkové džíny – symbol Západu. Dokonce utratila pár vzácných korun za oblečení pro mě, dostal jsem od ní i své první slušné boty, protože si všimla, že si ty staré musím vystýlat lepenkou.

Po návratu ze stověžaté matičky měla vždycky skvělou náladu, tiše si něco pobrukovala, často se zasnila a na tváři jí přitom pohrával tajemný úsměv. Jindy toho moc nenamluvila, ale teď nadšeně vyprávěla o všem, co viděla, a především o tom, že je ve vzduchu cítit změnu. „V Praze mají daleko míň výpadků elektřiny než my,“ líčila nám. „A na ulicích je tak nějak víc aut. A všechno jako by bylo barevnější, i lidi se tváří veseleji. Taký mají občas šanci dostat se na Západ a pak můžou vyprávět, jak se tam lidem dobře žije. Prý bychom se tu jednou mohli mít taky tak.“

Nevěřil jsem vlastním uším. Praha, kterou jsem si pamatoval ze studentských let, mi připadala jako skličující město, kde člověk na každém rohu narážel na komunistická hesla a na státní svátky se vedle sebe vyvěšovaly československé a sovětské vlajky jako hold socialismu. Do ciziny nepouštěli kromě pár vyvolených téměř nikoho – vlastně jen ty, kteří se zavázali, že budou spolupracovat se Státní bezpečností. Běda, když si někdo nedával pozor na jazyk, měl z toho pak velké problémy a čekaly ho výsledky na policii.

„Všechno se mění,“ tvrdila mi Kateřina. Očividně opakovala slova, která slyšela z úst někoho jiného. „Tady doma jsme

sto let za opicemi. To, že žijeme za železnou oponou, ještě neznamená, že se s tím musíme smířit. Pokud chceme rozšiřovat hranice své umělecké svobody, musíme mít přehled o tom, co se děje venku, zvlášť co se děje v disentu, i kdyby nám za to hrozily postihy.“

Když jeho jméno vyslovila poprvé, téměř jsem tomu nevěnoval pozornost. Mluvila o jakémsi mladém géniovi ze Železného Brodu, který se sklem provádí něco, co v životě neviděla. Začínal prý jako sochař, ale když režim označil jeho práce za „podvratné“, přešel na abstraktní umění a pracuje se sklem. „Byl dokonce nějaký čas ve vězení,“ dodala přímo s nábožnou úctou, až mě to přimělo zvednout oči od kusu, na kterém jsem právě pracoval, takže se musel rovnou vyhodit. „Tvrdí, že teď přišel náš čas, že se musíme osvobodit od diktátu socialistického realismu.“

Neměl jsem žádné podezření, dokud se ten člověk jednou večer bez ohlášení neobjevil v našem domě. V džínech pošitých různobarevnými záplatami, s hřívou až na ramena a puntíkováným šátkem na krku mi připomínal cikány, na rozdíl od nich měl ale vlasy světlé.

„Štěpáne!“ Vyskočila od stolu a oči jí zářily. Když ho vedla dovnitř, třásl se jí ruce. Okamžitě mi bylo jasné, že k němu něco cítí. A co bylo horší, vzhledem k tomu, že mě nepředstavila jako svého manžela (což jinak vždycky dělávala), jsem vytušil, že se do tohohle snílka z hor nejspíš zamilovala.

Díval jsem se na ně, jak tam dlouho do noci sedí vedle sebe, popíjejí kávu a později i rum, jak se živě baví o politice a o skle. Ani trochu se mi nelíbilo, jak mu doslova visí na rtech, jak hltá každé jeho nerozvážné slovo a nespouští přitom oči z jeho tváře. Já jako bych neexistoval.

To, co začalo jako příležitostné návštěvy, se brzy opakovalo každý týden. Ten člověk měl prý nedaleko příbuzné, alespoň to tvrdil. Kateřina v té době téměř zapomněla na své plány se žlutozeleným sklem. Čím dál častěji mě ve sklárně

nechávala samotného a sama zůstávala se svým novým přítelem doma. Přidalo se k nim i pár dalších lidí a založili jakýsi podvratný spolek. Přitom ani jeden z nich neměl dost rozumu na to, aby si uvědomil, jak marné jsou jejich naděje, že by se dalo dosáhnout svobody slova nebo dodržování lidských práv.

Jednoho dne jsem se nečekaně vrátil domů už během odpoledne. V kuchyni nikdo nebyl a mně okamžitě došlo, že se něco změnilo. Partička idealistů, která tam obvykle vyasedávala, dopila obsah svých skleniček, odstrčila židle a všichni se zřejmě vydali domů, aby se vyspali z opice. Zaslechl jsem, jak v patře zavržalo prkno v podlaze, a potichounku jsem se vydal nahoru. Držel jsem se přitom vlevo, kde dubové schody nedělaly takový hluk. Opatrně jsem strčil do dveří jejího pokoje, pootevřel jsem je jen na škvíru, abych viděl dovnitř. Zahlédl jsem prohnutá zpocená záda, jak se jeho tělo rytmicky pohybovalo na jejím. A ona v tom pravidelném přílivu a odlivu ležela otevřená jako okvětní lístky na slunci. Prsty, které jsem tak moc toužil líbat, ho pevně svíraly, aby jí byl ještě blíž, pak si přitáhla jeho hlavu a políbila ho na ústa s veškerou žádostivostí, kterou jsem sám tak bolestně toužil naplnit.

Nemohl jsem od jejího nahého těla odtrhnout pohled – od hebké bílé pokožky na vnitřní straně stehen, od smyslné křivky nader. Překypoval jsem touhou, a tak jsem si strčil ruku do kalhot a pohyboval s ní v rytmu jejich těl v dokonalé synchronizaci s jejich pohyby. Teprve když bylo po všem a my jsme (všichni tři) zase začali vnímat okolní svět, jsem se nehlučně vrátil dolů do přízemí a vytratil se z domu.

Potěšení z toho, že jsem ji konečně spatřil takhle, mi kalila žárlivost, která mi rvala útroby jako hladový pes. Když jsem se pak bezměsíčním večerem vracel na kole do sklárny, musel jsem jeho jméno vztekle vykřičet do tmy snad stokrát. „Štěpán!“ Bral si něco, co mu nepatřilo. Lstí ji přiměl, aby uvěřila, že ho miluje. Nalákal ji na ty své nesplnitelné sny o budoucnosti. Je